AIARALDEKO EUSKALGINTZAREN KONTSEILUA

EUSKARA ZUBI METODOLOGIA

AIARALDEKO EUSKALGINTZA KONTSEILUAK GARATUTAKO METODOLOGIA PROPIOA

www.aiaraldekoeuskalgintza.eus

Euskara Zubi Metodologia komunitateekin elkarlanean oinarritutako lan-eredu bat da, zeinaren helburu nagusia euskararen sustapena eta biziberritzea baiten; horretarako, euskara harremanetarako hizkuntza, elkarrizketarako abiapuntu eta kulturartekotasunerako zubi gisa aktibatzen da, gizarte-kohesioa, konfiantza eta elkar ezagutza indartuz.

AURKIBIDEA

EDUKIAK

SARRERA 03

OINARRIA 04

EGITURA 05

LAN EGITEKO EREDUA 08

BALIABIDE LINGUISTIKOAK 10

IKUS-ENTZUNEZKOAK 11

HARREMANAK 11

BALIOA 12

SARRERA

TESTUINGURUA ETA BEHARRAK

Gaur egungo testuinguru soziolinguistikoan, erronka nagusietako bat da aniztasunari erantzutea bazterketarik sortu gabe. Arabako udalerri askotan, hizkuntza- eta kultura-aniztasuna eguneroko errealitatea da, eta horrek euskararen sustapena ikuspegi zabal, inklusibo eta errealistan lantzea eskatzen du.

Aiaraldea eskualde anitza da, Araba eta Bizkaiko 9 udalerrik osatua, jardun ekonomiko handikoa eta populazio-gune garrantzitsua. Migrazio-mugimendu desberdinek zeharkatu dute eskualdearen historia: aurreko hamarkadetan estatu barruko migrazioa nagusi izan bazen, gaur egun hegoamerikar, magrebtar eta errumaniar jatorriko komunitateek pisu handia dute.

Horrelako testuinguruetan, euskararen sustapena ezin da egin eskema lineal eta isolatuen bidez. Eragin nahi den lurraldea eta bertako komunitateak sakon ezagutzea ezinbestekoa da: xede-taldeak, harremanetarako espazioak, aurretik burura eramandako esperientziak eta balizko bidelagunak identifikatzea beharrezkoa da edozein esku-hartze diseinatu aurretik.

Aurkezten dugun metodologia hau **Aiaraldeko Euskalgintza Kontseiluak** eskualdean egindako esperientzia errealean oinarritzen da; lurralde-beharretatik sortutako lan-modua da, komunitateekin egindako lanketa jarraituaren ondorioz garatua.

Abiapuntua argia da: euskararen sustapena ezin da modu isolatuan egin, ezta komunitate migratuak hartzaile pasibo gisa ulertuta ere. Beharrezkoa da euskara harremanetarako tresna gisa kokatzea, elkarlanerako zubi gisa. Elkar ezagutzatik eta elkarrekiko interesetik sortzen dira zubiak. Horrek esan nahi du komunitateak euskarara erakartzeko, lehenik haiengana hurbildu behar dela.

OINARRIA

OINARRI TEORIKOAK ETA IKUSPEGIA

Hizkuntza, harrera eta gizarte kohesioa

Hizkuntza ez da komunikazio-tresna hutsa. Lehen harreran, hizkuntzak zuzenean baldintzatzen ditu instituzioekiko konfiantza, komunitatean parte hartzeko borondatea eta pertenentzia-sentimendua.

Harrera eraginkorrek hizkuntza-aniztasuna kontuan hartu behar dute, eta euskarak bertan presentzia positiboa izan behar du, integraziorako eta ongizaterako elementu gisa. Horrek eskatzen du komunitate bakoitzaren beharrak, aukerak eta ezaugarriak kontuan hartzea, baita herriaren egoera soziolinguistikoa ere.

Ikuspegi honetatik, migrazio-mugimenduak ez dira soilik erronka, baizik eta aukera estrategikoa euskararen biziberritzea harreman berrien bidez lantzeko.

Euskara zubi hizkuntza gisa

Euskara Zubi Metodologiaren ardatz nagusietako bat da euskara ez aurkeztea eskakizun gisa, baizik eta aukera gisa. Euskara hizkuntza gutxitua izanik, ez du nagusitasun-harremanik inposatzen, eta horrek aukera ematen du harreman simetrikoagoak eraikitzeko komunitate desberdinen artean.

Ikuspegi horretatik, euskara izan daiteke:

- elkargune,
- kulturartekotasuna lantzeko tresna,
- eta komunitateen arteko loturak sendotzeko hizkuntza.

EGITURA

EUSKARA ZUBI METODOLOGIAREN EGITURA

↗ OINARRI METODOLOGIKO NAGUSIAK

Euskara Zubi Metodologia zazpi printzipio egiturazkotan oinarritzen da. Printzipio hauek ez dira jarduera-zerrenda bat; lan egiteko modua definitzen dute eta aplikazio guztiei zentzua ematen diete.

Harremana ardatz

Metodologia honen abiapuntua ez da materiala, ezta ekimena ere. Abiapuntua harremana da.

Horrek esan nahi du:

- Hizkuntza-baliabideak ez direla helburu, baizik eta harremanak aktibatzeko tresnak.
- Proiektuaren arrakasta ez dela neurtzen zenbat ale banatu diren, baizik eta zenbat harreman sortu eta sendotu diren.
- Prozesuaren balioa ez dagoela ekoizpenean, baizik eta elkarreraginean.

Printzipio honek logika klasikoa irauli egiten du: lehenengo ez da produktua sortzen eta gero komunitateari aurkezten; lehenengo komunitatearekin harremana sortzen da, eta hortik sortzen dira aplikazio zehatzak.

Hau da metodologiaren oinarri nagusia: harremanik gabe ez dago esku-hartzerik.

Euskara erdigunean

Metodologia hau ez da eleaniztasun orokor baten inguruan eraikitzen; euskaratik abiatzen da.

Euskara ez da baldintza, ez integrazio-eskakizuna, ezta betebehar administratibo hutsa ere. Euskara da elkargunea, ongizaterako elementua, harremanetarako hizkuntza, eta komunitateak lotzeko zubia.

Euskara hizkuntza gutxitua izanik, ez du nagusitasun-harremanik sortzen. Horrek aukera ematen du komunitate desberdinen artean harreman simetrikoagoak eraikitzeko. Euskara ez da hierarkia sortzen duen hizkuntza; elkarrizketa posible egiten duen hizkuntza da.

Metodologia honetan, aplikazio guztiek (hiztegiak, bideoak, topaketak) euskarara hurbiltzeko funtzioa dute, baina ez presio bidez, baizik eta interesetik eta konfiantzatik.

Parte hartze aktiboa

Komunitateak ez dira proiektuaren hartzaile hutsak; eragile aktiboak dira. Horrek esan nahi du edukien diseinuan parte hartzen dutela, formatuetan eragina dutela eta prozesuaren bilakaeran ahotsa dutela.

Parte-hartze aktiboa ez da galdetegi bat pasatzea; elkarrizketa, kontrastea eta elkar-eraikuntza da. Metodologiak komunitateari aitortzen dio ezagutza eta esperientzia propioa.

Horrek bi ondorio nagusi ditu:

1. Baliabideak egokiagoak eta erabilgarriagoak dira.
2. Komunitateak prozesua bere egiten du.

Entzute aktiboa eta denbora

Konfiantza ez da azkar eraikitzen. Metodologia honek onartzen du harremanak denboran zehar sendotzen direla.

Entzute aktiboa da lan egiteko modua: lehenengo entzun, gero ulertu, eta ondoren proposatu.

Presarik gabeko hurbilketa honek aukera ematen du komunitateen benetako beharrak identifikatzeko, eta ez soilik aurrez pentsatutakoak.

Printzipio honek eskatzen du: presentzia fisikoa, topaketa informalak eta jarraitutasuna.

Hurbiltasuna eta lurraldetasuna

Metodologia hau ez da bulego batetik gauzatzen. Lurraldean egiten da.

Horrek esan nahi du:

- elkarteetara joatea,
- ikastetxeetara hurbiltzea,
- meskitetara eta espazio komunitarioetara sartzea,
- kalean egotea.

Hurbiltasunak bi ondorio ditu:

1. Konfiantza handitzen du.
2. Errealitatea zuzenean ezagutzea ahalbidetzen du.

Lurraldearen ezagutzarik gabe, ezin da esku-hartze egokirik diseinatu.

Malgutasuna eta egokitzapena

Euskara Zubi Metodologia ez da egitura itxia. Printzipioak finko dira, baina aplikazioak aldakorrak izan daitezke.

Adibidez:

- Udalerri batean hiztegia izan daiteke tresna egokiena.
- Beste batean topaketa ziklo bat.
- Beste batean ikus-entzunezko pieza bat.

Metodologia bera mantentzen da; tresnak aldatzen dira testuinguruaren arabera. Hau da metodologiaren indargune nagusietako bat: erreplikagarria da, baina ez mekanikoa.

Jarraitutasuna

Metodologia honek ez du ekintza puntualetan oinarritutako logikarik. Harremanak mantentzea da bere ezaugarrietako bat.

Horretarako kanal irekia sortzen da komunitatearekin, gutxienez urtean bilera bat egiten da eta beharren arabera jarraipena aktibatzen da.

Jarraitutasunak ahalbidetzen du beharrak eguneratzea, konfiantza sendotzea eta prozesua bizirik mantentzea.

Esku-hartzea ez da itzaltzen aurkezpen batekin; eboluzionatzen du.

EREDUA

KOMUNITATEAN LAN EGITEKO EREDUA

↗ EUSKARA ZUBI METODOLOGIAREN APLIKAZIO PRAKTIKOA

Euskara Zubi Metodologia ez da harreman espontaneoetan oinarritzen, baizik eta ibilbide egituratu batean. Harremanak eraikitzeko prozesuak logika bat du, eta fase horiek modu kontzientean planteatzen dira.

Lurraldearen eta komunitateen identifikazioa

Lehen fasean, ezinbestekoa da testuingurua aztertzea. Ez da komunitateekin lan egiten "orokorrean", baizik eta lurralde jakin batean, errealitate jakin batekin.

Fase honetan:

- datu soziodemografikoak aztertzen dira,
- komunitate nagusiak identifikatzen dira,
- harremanetarako espazio formal eta informalak mapatzen dira.

Helburua ez da zerrenda bat egitea, baizik eta ulertzea:

- zein komunitatek duen presentzia esanguratsua,
- zein espaziotan sortzen diren harremanak,
- eta zein izan daitezkeen lehen kontakturako ate naturalak.

Honek saihesten du esku-hartzea abstraktua izatea.

Erreferente eta bitartekari naturalen identifikazioa

Metodologia honen elementu estrategikoetako bat da komunitatearen barrutik datozen pertsonak identifikatzea.

Erreferente hauek:

- konfiantza-sare baten parte dira,
- komunitatearen errealitatea ezagutzen dute,
- eta zubi-lan naturala egin dezakete.

Euskara Zubi Metodologiak ez du harreman bertikalik bilatzen (instituzioa → komunitatea), baizik eta harreman horizontala. Horregatik, bitartekari naturalen rola funtsezkoa da.

Lehen hurbilketa: entzutea, ez aurkeztea

Lehen topaketak ez dira aurkezpen instituzionalak. Ez dira produktu bat aurkezteko saioak. Lehen hurbilketaren helburua da entzutea, ulertzea eta konfiantza sortzea.

Askotan, topaketa hauek formatu informalean egiten dira: elkarrizketa, kafe baten bueltan, elkarte batean, meskitara hurbilduta, edo komunitatearen ohiko espazioetan.

Fase honetan, metodologia aktiboki aplikatzen da: euskara ez da exijitzen, baizik eta harremanaren parte bihurtzen da.

Lanketa sakontzea: elkarrizketa egituratua

Lehen kontaktua sendotzen denean, elkarrizketa sakondu egiten da.

Orduan hasten da komunitatearen euskararekiko pertzepzioa aztertzen, oztopoak eta beharrak identifikatzen eta aukerak eta interesguneak detektatzen.

Fase honetan, harremana trinkotzen da, eta metodologiaren oinarria —parte-hartzea— benetan aktibatzen da.

Kanal irekia eta jarraipen sistema

Behin harremana martxan dagoenean, ezin da eten. Horregatik sortzen da harremanetarako kanal irekia, gutxienez urtean behin topatzeko konpromisoa, eta beharren arabera aktibatzeko aukera. Hau ez da logistika hutsa; metodologiaren parte da. Jarraikortasunik gabe, konfiantza apurtu egiten da.

BALIABIDEAK

BALIABIDE LINGUISTIKOEN ROLA METODOLOGIAN

Euskara Zubi Metodologian, baliabide linguistikoak ez dira helburua; metodologiaren aplikazio zehatzak dira.

Hiztegi bat, gida bat edo bestelako material bat sortzen denean, honako funtzio hauek betetzen ditu:

- harremana formalizatzeko bidea,
- elkarrizketa egituratzeko tresna,
- eta euskarara lehen hurbilketa errazteko baliabidea.

Garrantzitsuena da ulertzea baliabideak ez direla neutroak. Baliabide horiek euskaratik sortzen baitira eta euskarara begira baitaude. Horregatik, edukien kontrastea komunitatearekin egiten da, eta formatu-erabakiak ez dira tekniko hutsak, baizik eta harremanaren parte.

IKUS-ENTZUNEZKOAK

IKUS-ENTZUNEZKOAK METODOLOGIAREN BARRUAN

Ikus-entzunezkoek dimentsio estrategikoa dute. Ez dira komunikazio-tresna soilak; harremana sakontzeko eta identifikazioa sortzeko baliabideak dira.

Bideo-kapituluak erabiltzen direnean: baliabidea modu hurbilean aurkezten da, ahoskera eta erabilera praktikoa lantzen dira eta euskararekiko beldur, aurreiritzi edo distantzia posibleak murrizten dira.

Ikus-entzunezkoak, beraz, metodologiaren aplikazio pedagogiko eta sozial bat dira.

HARREMANAK

HARREMANEN MANTENTZEA ETA JARRAIPENA

Euskara Zubi Metodologia ez da kanpaina-eredu batean oinarritzen. Ez du hasiera eta amaiera itxirik. Harremanak mantentzea da bere ezaugarri bereizgarrietako bat. Horrek esan nahi du: komunitateekin gutxienez urtean behin bilduko dela, kanal irekia mantenduko dela eta prozesuak eboluzionatzeko aukera izango duela. Honek ematen dio metodologiari iraunkortasuna eta sakontasuna.

METODOLOGIAREN BALIOA

METODOLOGIAREN BALIO PUBLIKOA, ERAGINA ETA ERABILGARRITASUNA

Euskara Zubi Metodologia ez da komunitateekin egindako jarduera multzo bat soilik; interes publikoko esku-hartze eredu bat da. Bere balioa ez dago sortutako baliabideetan bakarrik, baizik eta sortzen duen eragin sozialean eta instituzionaletan.

Euskararen biziberritzean duen eragina

Euskararen normalizazio eta biziberritze prozesuak erronka berriak ditu testuinguru anitzean. Komunitate berrien presentziak ez du automatikoki euskararekiko harremana bermatzen. Horregatik, beharrezkoa da euskarara hurbiltzeko bide berriak sortzea.

Metodologia honek:

- Euskararekiko lehen harreman positiboa sortzen du.
- Euskara distantziatik ez, hurbiltasunetik aurkezten du.
- Euskararen irudi inklusiboa indartzen du.
- Euskararen erabilera posible egiten du harrera eta komunitate-esparruetan.

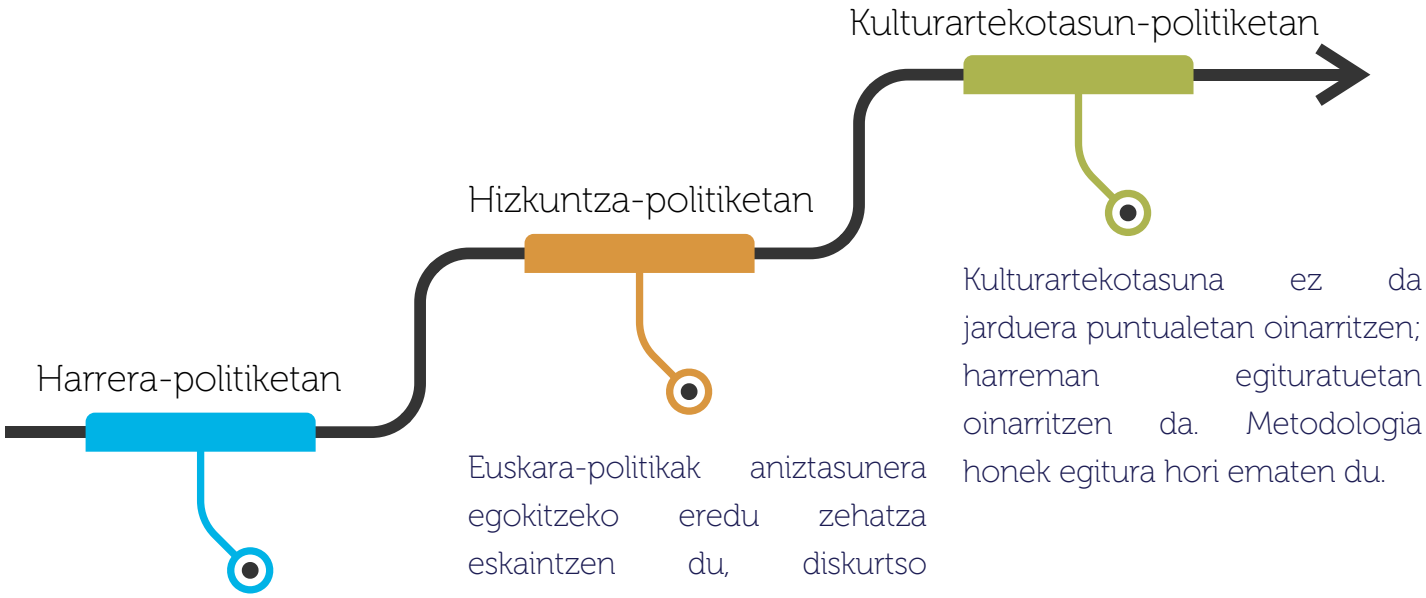
Horrela, euskara ez da soilik eskolara edo administraziora mugatzen; gizarte-harremanetan kokatzen da, ongizaterako baliabide gisa.

Gizarte-kohesioan eta bizikidetzan duen eragina

Aniztasuna ez da arazoa berez; kudeaketa desegokia da arriskutsua. **Euskara Zubi Metodologia**k aniztasuna aukera gisa kokatzen du. Metodologiaren bidez komunitate desberdinen arteko konfiantza indartzen da, elkar-ezagutza sustatzen da, kulturartekotasuna praktikan lantzen da, ez diskurtso hutsean eta harreman horizontalak eraikitzen dira. Euskarak hemen kohesio-funtzioa betetzen du. Ez du bereizten; lotzen du.

Administrazio publikoarentzat duen balioa

Metodologia honek administrazioari tresna praktiko bat eskaintzen dio, hiru arlotan bereziki:

Kulturartekotasuna ez da jarduera puntualetan oinarritzen; harreman egituratuetan oinarritzen da. Metodologia honek egitura hori ematen du.

Euskara-politikak aniztasunera egokitzeko eredu zehatza eskaintzen du, diskurtso orokorretatik harago.

Udalerriek etorri berrien harrera-protokoloetan baliatu dezakete metodologia hau, euskara hasieratik modu positiboan txertatzeko.

Gainera, metodologia honek gardentasuna, malgutasuna, moldagarritasuna eta jarraipena ahalbidetzen ditu, topaketak eta prozesuak dokumentatzeko aukera ematen duelako.

Erreplikagarri eta eskalagarritasuna

Euskara Zubi Metodologia ez da testuinguru bakarrera mugatzen. Bere oinarriak argiak eta egituratuak direnez, beste udalerri edo eskualde batzuetara egokitu daiteke.

Metodologiaren indarra da:

- Printzipioak konstanteak direla.
- Aplikazioak moldagarriak direla.
- Ez dela inbertsio handirik behar hasteko.
- Eta lurralde bakoitzaren errealitatera egokitzeko gaitasuna duela.

Hau da: erreplikagarria da, baina ez mekanikoki; egokigarria da.

Iraunkortasuna eta epe luzeko ikuspegia

Ekimen puntualek ikusgarritasuna sortzen dute, baina ez dute beti egiturarik uzten. **Euskara Zubi Metodologia**k, aldiz, harreman-sare iraunkorra eraikitzen du. Iraunkortasuna bermatzen dute: Kanal irekiek, urteko jarraipen-topaketek, komunitatearen inplikazioak eta eboluzionatzeko gaitasunak. Horrek esan nahi du metodologia ez dela "proiektu baten amaieran" itzaltzen, baizik eta denboran zehar sendotzen dela.

Balio estrategikoa

Azken batean, metodologia honek balio estrategikoa du, zeren eta:

- Euskara biziberritzeko estrategia berriak eskaintzen ditu.
- Aniztasunaren testuinguruan euskara indartzeko tresna da.
- Politika publikoen arteko lotura egiten du (harrera, hizkuntza, kohesioa).
- Eta ikuspegi integral bat eskaintzen du, ez sektoriala.

Metodologia honek erakusten du euskara ez dela soilik hizkuntza-politika baten gai; gizarte-politika baten elementu estrategikoa da.

AIARALDEKO
EUSKALGINTZA KONTSEILUA

www.aiaraldekoeuskalgintza.eus

688 86 29 49 / 688 75 12 82

info@aiaraldekoeuskalgintza.eus

@aiaraldekoeuskalgintza

Etxegoien bidea, 8 | 01470 Amurrio (Araba)